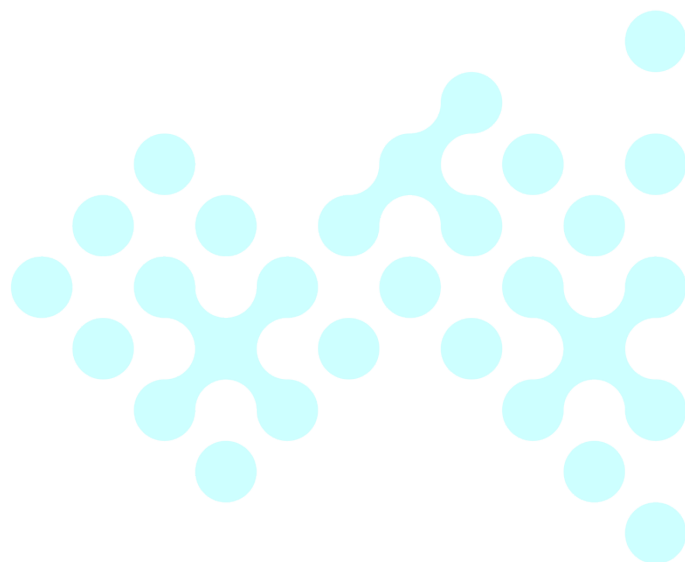

Startnotitie ‘Perspectief op de waddenkust’

Datum raadsvergadering	3 april 2025
Portefeuillehouder	J. Dijkstra
Manager	M. van Deutekom
Behandelend ambtenaar	K. IJsbrandy
Afdeling	Omgeving

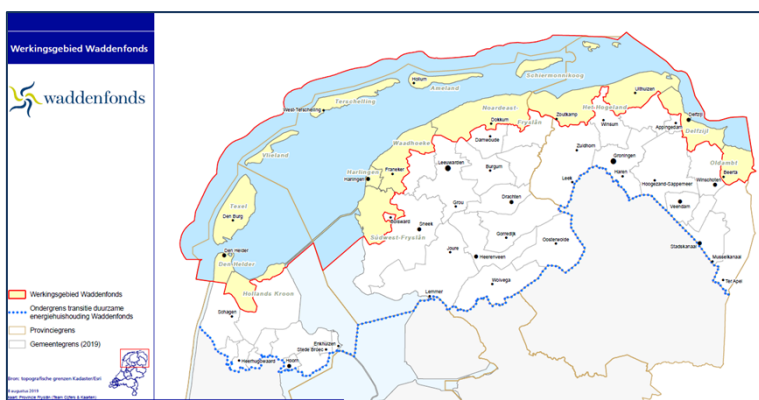
Inleiding

Op 19 december 2024 is de nota 'Herijking Ontwikkelperspectief' vastgesteld door de gemeenteraad. Onderdeel hiervan is het maken van een perspectief op de waddenkust om zo goed in te spelen op de opgaven, uitdagingen en nieuwe ontwikkelingen in het waddenkustgebied. In deze startnotitie wordt een voorstel gedaan voor de procesaanpak voor een integraal 'Perspectief op de waddenkust'.

Wat verstaan we onder Waddenkust?

De kustregio's van de Waddenzee.

De voormalige fusiegemeenten Franekeradeel en Het Bildt vallen binnen het werkingsgebied van het Waddenfonds (zie kaartje hieronder). Dit past niet altijd bij wat we gevoelsmatig onder de waddenkust van Waadhoeke verstaan. Zo wordt Berlikum bijvoorbeeld gemist. De verwachting is dat een eventueel opvolgend kustfonds het werkgebied aanpast. Tot die tijd is het werkingsgebied van het Waddenfonds uitgangspunt.

De Waddenzee is onderdeel van de UNESCO Wereld Erfgoedlijst.

Waarom nu een perspectief op de Waddenkust?

Het waddenkustgebied staat voor flinke opgaven en uitdagingen, zowel buitendijks als binnendijks. Hoe we de kust en het achterliggende land de komende decennia ontwikkelen en inrichten is van groot belang voor een volhoudbare toekomst. De keuzes die daarvoor nodig zijn vragen om daadkracht, wat we nu doen (of nalaten) heeft gevolgen voor later.

In de gebiedsprocessen, projecten en opgaven voor dit gebied werken agrariërs, natuurorganisaties, MKB ondernemers, inwoners en overheden samen aan plannen voor o.a.; dijkversterking, stikstofreductie, natuurherstel, biodiversiteit, leefbaarheid, toerisme, landschapsontwikkeling klimaatadaptatie, verziltingsproblematiek en verbetering van de waterkwaliteit. De positie die Waadhoeke hier op dit moment in inneemt en de belangen van Waadhoeke in dit gebied komen voort uit bestaand beleid. Er ontbreekt echter een integrale visie op het gebied. Dit is wel gewenst voor de gebiedsprocessen in het gebied en de huidige en toekomstige opgaven, ontwikkelingen en projecten. Zodat we recht doen aan de verschillende belangen in het gebied.

Bestuurlijk kader

Met deze startnotitie geven we invulling aan het voorstel uit de nota *'Herijking Ontwikkelperspectief'*. De Recreatie en Toerisme nota *'Beleef Waadhoeke'* en de nota cultuur *"Kultuer yn Waadhoeke, mei-inoar meitsje we it mei"* zijn hier onderdeel van.

In het collegeprogramma *'2022-2026 Sûn wurkje oan 'e takomst'* staat opgenomen dat we;

- ✓ speciale aandacht willen geven aan het toerisme in de kuststrook, met name de bereikbaarheid en de toeristische voorzieningen;
- ✓ het Waddenfonds beter willen benutten;
- ✓ de samenwerking met de agrarische sector willen versterken (gemeente breed);
- ✓ meer aandacht willen geven aan ecologisch bermbeheer (gemeente breed).

Een belangrijk bestuurlijk kader is de *Waddenagenda 2050*. Op 3 februari 2021 heeft Waadhoeke samen met nog ca. 50 andere samenwerkende partijen de Agenda voor het Waddengebied 2050 ondertekend. De koers van dit integrale langetermijnperspectief is gericht op een betere bescherming van de Waddenzee en een veilig, vitaal en veerkrachtig waddengebied in 2050.

In 2021 zijn er twee moties aangenomen door de gemeenteraad, zijnde;

- ✓ Inbrengen afwijzen polder Westhoek in stuurgroep 1 DYK.
- ✓ Ongewenste verzilting van de kuststrook door middel kweldervorming in het dijkversterkingsplan 1 DYK als koppelkans in te brengen bij de stuurgroep 1DYK.

De gemeenteraad heeft op 28 november 2024 ingestemd met de actualisatie van de *'Duurzaamheidsagenda'* met daarin het Programma *'Oars mei de natuer omgean'*.

De visie Natuerlik Fryslân 2050, Groenblauwe dooradering en Basiskwaliteit Natuur zijn de basis voor de uitgangspunten in dit programma.

Met de inwerkingtreding van de *Omgevingsvisie Waadhoeke* beschikken we over een instrument voor integrale besluitvorming. De uitgangspunten voortkomend uit een toekomstig perspectief op de waddenkust worden integraal onderdeel van de omgevingsvisie, die nu ter visie ligt.

Provincie, Wetterskip en Friese gemeenten blijven zich gezamenlijk met organisaties en de omgeving inzetten voor de aanpak van het *Fries Programma Landelijk Gebied*. Het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet gaf nieuwe accenten. Voor de aanpak van het Fries landelijk gebied betekende dit een verschuiving van ambities en middelen: er wordt doorgewerkt aan de opgaven die niet zijn veranderd, maar de volgorde en het tempo zijn gewijzigd.

Korte voorgeschiedenis

Hoewel er geen overkoepelend, integraal beleid of brede ambitie is geformuleerd, is er al veel gaande en in ontwikkeling. Deze ontwikkelingen en projecten laten zien dat het waddenkustgebied in Waadhoeke de aandacht heeft. Met elkaar kunnen deze activiteiten gezien worden als bouwstenen voor nieuw beleid. Zo zijn er;

- ✓ Inhoudelijke bouwstenen voor een perspectief, onder andere; de Waddenagenda 2050, de speerpunten uit het collegeprogramma en de UNESCO Werelderfgoed status Waddenzee;
- ✓ Instrumenten die we daarbij inzetten, zoals; het uitvoeringsprogramma van de Waddenagenda 2050, het Gebiedsplan 1 DYK, de Milieu Effect Rapportage (MER) Koehool-Lauwersoog, Natuurtoets- en uitvoeringsprogramma Op paad lâns it Waad, het Ruimtelijk Kwaliteitskader Koehool-Lauwersmeer en het Participatiebeleid Omgevingswet gemeente Waadhoeke.

Welke inhoudelijke bouwstenen zijn er voor een Perspectief op de waddenkust?

We noemen een top tien:

1. Coalitieakkoord en Collegeprogramma '2022-2026 *Sûn wurkje oan 'e takomst'*
2. Herijking Ontwikkelperspectief 19 december 2024
3. Waddenagenda 2050
4. Bodemvisie & moties 21 november en 9 december
5. Dorpsvisies waddenkustgebied
6. Duurzaamheidsagenda
7. Droomsessies waddenkust college, raad en jongerenraad
8. UNESCO Wereld Erfgoed Status Waddenzee
9. Mobiliteit visie
10. Gebiedsplan 1 DYK

Opgaven, ontwikkelingen en projecten in het waddenkustgebied van Waadhoeke

- ✓ Gebiedsproces 1 DYK; dijkversterkingsopgave 'Hoog Water Beschermings Programma HWBP' en de natuuropgave 'Programmatische Aanpak Grote Wateren PAGW')
- ✓ Gebiedsproces Zurich-Harlingen-Koehool (ZHK)
- ✓ De provinciale natuuropgave 'Natuur Netwerk Nederland (NNN)'
- ✓ Landelijke opgave voor stikstofreductie
- ✓ De Europese regelgeving 'Kader Richtlijn Water (KRW)'
- ✓ Landelijke aanpak 'Water- en bodem sturend'
- ✓ Aflopend Waddenfonds en een mogelijk opvolgend kustfonds
- ✓ Fries Programma Waddenkust & aanvraag Investerings Kader Waddenkust (IKW)
- ✓ IKW- Programma's 'Gastheerschap' en 'Cultuurlandschap' waddenkust
- ✓ Recreatieve projecten; Op paad lâns it Waad, vaarrondje Het Bildt, Starbarn Zwarte Haan, Dijk van een Wif, It Spoarpaad, verbeteren toegankelijkheid minder validen, bebording op en langs de dijk, Rembrandt & Saskia, Bunker Koehool en meer.
- ✓ Regiodealprojecten programmaonderdelen; 3A (landbouw, landschap en Water), 3B (Energie-landschap) en 1D (mobiliteit).

Meest relevante B&W- en raadsbesluiten

Datum	Door	Onderwerp
11 juni 2020	Raad	Projectvoorstel Op paad lâns it Waad
25 november 2021	Raad	Motie Inbrengen afwijzen polder Westhoek in stuurgroep 1 DYK.
28 december 2021	Raad	Mobiliteitsvisie
9 december 2021	Raad	Bodemvisie
9 december 2021	Raad	Motie Ongewenste verzilting van de kuststrook door middel kweldervorming in het dijkversterkingsplan 1 DYK als koppelkans in te brengen bij de stuurgroep 1DYK.
18 april 2023	College	Projectuitvoering Deelgebied 1 van Gebiedsproces 1 DYK.
24 oktober 2024	Raad	Projectvoorstel Dijk van een Wijf
28 november 2024	Raad	Duurzaamheidsagenda
19 december 2024	Raad	Herijking Ontwikkelperspectief

Kaderstelling door de raad

Op 19 december 2024 is de nota 'Herijking Ontwikkelperspectief' vastgesteld door de gemeenteraad. Onderdeel hiervan is het maken van een 'Perspectief op de waddenkust' om zo goed in te spelen op de opgaven, uitdagingen en nieuwe ontwikkelingen in het waddenkustgebied.

Het 'Perspectief op de waddenkust' betekent;

- Een integrale visie die duidelijkheid geeft over hoe we de waddenkust en achterliggend gebied van Waadhoeke de komende decennia willen ontwikkelen en inrichten en die recht doet aan de verschillende belangen in het gebied,
- Dat voldoende houvast geeft om in te spelen op de opgaven, uitdagingen en (nieuwe) ontwikkelingen in het waddenkustgebied,
- Waarin keuzes worden gemaakt die gevolgen (kunnen) hebben voor later.

Procesvoorstel

a. Stappenplan

Research & Analyse | April – Mei 2025

Om een volledig beeld te krijgen van alle opgaven, projecten, uitdagingen, ontwikkelingen en belangen in het gebied voor een 'Perspectief op de waddenkust' te komen, vindt er een analyse plaats, te weten;

- ✓ Inventarisatie van inhoudelijke bouwstenen en instrumenten
- ✓ Inventarisatie opgaven, ontwikkelingen en projecten
- ✓ Analyse stakeholders in het gebied
- ✓ SWOT-analyse: sterktes & zwaktes, trends & ontwikkelingen in het gebied

Publiekssessie 1 | dinsdag 3 Juni 2025

De uitkomsten van de analyse vormen de basis voor de publiekssessie. Tijdens de publiekssessie gaan we in gesprek met de stakeholders in het gebied. De stakeholders, inwoners, ondernemers, agrariërs en overige belanghebbenden worden uitgenodigd om mee te denken. In deze sessie verkennen we de ontwikkelingsrichtingen per thema voor een toekomstige integrale visie. Uitgangspunt hierbij zijn de bestuurlijke kaders, de onderscheidende kwaliteiten en de kansen voor Waadhoeke. De opbrengst van deze sessie wordt meegenomen en gewogen bij de uitwerking van een eerste concept Perspectief op de waddenkust. De stakeholders zijn in ieder geval:

- ✓ Dorpsbelangen waddenkustgebied
- ✓ DOM Barradeel & DOM Oudebildtdijken
- ✓ Belangenorganisaties agrariërs als LTO, NAV, AJF
- ✓ Agrarisch Collectief Waadrâne
- ✓ Terrein beherende natuurorganisaties
- ✓ Archeologische steunpunten in Firdgum en Oudebildtzijl
- ✓ Klankbordgroep minder validen
- ✓ Regiomarketing Noardwest-Fryslân
- ✓ Recreatieschap de Marrekrite
- ✓ Waddenacademie
- ✓ Vereniging van Waddenzee Gemeenten
- ✓ LEADER/Streekwurk/Waddenfonds

Opstellen concept Perspectief op de waddenkust | Juni - September 2025

De ambities, belangen en wensen vertalen we in een integrale visie. Deze visie spiegelen we aan de huidige inbreng in gebiedsprocessen, opgaven en ontwikkelingen. In deze stap werken we ook uit wat dit eerste concept betekent voor de gemeente, de stakeholders, het gebied en de inbreng in lopende gebiedsprocessen, opgaven en ontwikkelingen.

Publiekssessie 2 | 2 Oktober 2025

Presentatie van het concept Perspectief op de waddenkust aan de genodigden van de eerste publiekssessie, met ruimte voor inbreng en interactie. Het doel is om prioriteit aan te brengen en aanscherping van de conceptversie.

Opstellen definitief Perspectief op de waddenkust | Oktober – November 2025

Aanpassen van de conceptversie op basis van input vanuit de tweede publiekssessie. Resultaat een perspectief met daarin de kansen en uitdagingen voor het gebied, een uiteenzetting van de verschillende belangen en tenslotte een prioritering in waar de gemeente voor staat in dit gebied.

Besluitvorming in Raad | 27 november 2025

Het 'Perspectief op de waddenkust' wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

b. Tijdplanning

Wie	Wanneer	Wat
B&W	4 Maart 2025	Vaststellen startnotitie
Raad	3 April 2025	Vaststellen startnotitie
Organisatie	Mei – Juni 2025	Research & Analyse
Raad	3 Juni 2025	Publiekssessie 1
Organisatie	Juni – September 2025	Verwerken uitkomst publiekssessie 1 / opstellen concept perspectief
Raad	2 Oktober 2025	Publiekssessie 2
Organisatie	Oktober – November 2025	Opstellen definitief Perspectief waddenkust
B&W	4 November 2025	Vaststellen concept beleid
Raad	27 November 2025	Vaststellen beleid

Opdracht aan het college

1. De startnotitie 'Perspectief op de waddenkust' en de gekozen participatievorm vast te stellen.
2. De startnotitie 'Perspectief op de waddenkust' en de gekozen participatievorm, ter besluitvorming voor te leggen aan de raad.
3. De raad te verzoeken om voor onafhankelijke procesondersteuning door een adviesbureau een bedrag van € 25.000 beschikbaar te stellen ten laste van het budget 'Ontwikkellijnen'.

